इतर मागास बहुजन कल्याण विभागांतर्गत अनुदानित तत्त्वावर चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज प्रवर्गाच्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळांमध्ये अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड, गणितीय रेखाचित्र उपकरण बॉक्स बसविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक विभशा-२०२४/प्र.क्र.३८/विजाभज-१
मंत्रालय विस्तार इमारत, पहिला मजला,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक :-२९ जुलै, २०२४.

संदर्भ:-
१. शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्रमांक- भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६.
२. शासन निर्णय, इतर मागासवर्ग, सावशैमाप्र, विजाभज आणि विमाप्र कल्याण विभाग, क्रमांक- विभशा-२०१८/प्र.क्र.४६९/विजाभज-२, दिनांक ०३ फेब्रुवारी, २०२०
३. शासन परिपत्रक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग क्रमांक- विभशा-२०२१/प्र.क्र.२०१/विजाभज-१, दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०२२
४. राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.२१ जून,२०२४ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.
५. शासन पत्र, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग क्रमांक- विभशा-२०२४/प्र.क्र.४२/विजाभज-१, दिनांक २६ जून, २०२४
६. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचे पत्र क्रमांक-प्राशिसं/असशियो/६०१/४६२०, दिनांक २ जुलै, २०२४.
७. राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.२२ जुलै,२०२४ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना:-

या विभागामार्फत विजाभज प्रवर्गातील मुलामुलींसाठी १००% अनुदानित तत्वावर निवासी आश्रमशाळा चालविण्यात येतात. यातील काही प्राथमिक आश्रमशाळांना श्रेणीवाढ देऊन माध्यमिक आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या, तसेच कालांतराने काही माध्यमिक शाळांना श्रेणीवाढ देऊन निवासी उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या. सद्यस्थितीत विभागांतर्गत सुमारे ९७७ प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. विद्यार्थ्यांची आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक प्रगती व्हावी यासाठी स्वयंसेवी संस्थेमार्फत चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा मोलाचे कार्य करीत आहेत. विजाभज प्रवर्गाच्या मुला-मुलींना इयत्ता १ ली ते १२ वी पर्यंत शिक्षणासह मोफत निवास, भोजन व्यवस्था, आरोग्य सुविधा, क्रिडा सुविधा, शैक्षणिक साहित्य, आंथरुण पांघरुण, भोजनाची भांडी इ. सुविधा आश्रमशाळेमार्फत पुरविण्यात येत आहेत. त्यासाठी शासन संबंधित संस्थांना वेतनेतर अनुदान देते.

२. विजाभज प्रवर्गाच्या आश्रमशाळेत पारंपारिक लेखन बोर्ड ग्रीन लेखन बोर्डाची दृष्यमानता (visibility) ही पारंपरिक लेखन बोर्डापेक्षा जास्त असल्याने लिहीलेला मजकूर हा वर्गाच्या पहिल्या बाकापासून ते शेवटच्या बाकावरील विद्यार्थ्यांना अत्यंत सुस्पष्ट दिसतो. ग्रीन बोर्ड हे टिकाऊ व मजबूत असल्याने त्याकरीता देखभालीसाठी खर्चाची गरज पडत नाही. तसेच गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स मधील उपकरणे ही गणित, भूमितीय गणना, कला, हस्तकला, आर्किटेक्चरल डिझायनिंग आणि इतर अभियांत्रिकी उद्देशाबद्दल उपयुक्त आहे.

३. उपरोक्त बाब विचारात घेऊन, विजाभज प्रवर्गाच्या निवासी आश्रमशाळांना अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स उपलब्ध करुन दिल्यास आश्रमशाळांमध्ये प्रवेशित विद्यार्थ्यांना शिक्षणामध्ये आवड निर्माण होऊन त्यांच्या गुणवत्तेमध्ये सुधारणा होईल. त्यामुळे, शासन निर्णय, संदर्भ क्र. २ व ३ नुसार अनुज्ञेयता पाहता, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तंगत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज प्रवर्गाच्या निवासी आश्रमशाळांना अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड, गणितीय रेखाचित्र उपकरण बॉक्स पुरविण्याबाबतचा प्रस्ताव शासन निर्णय, संदर्भ क्र.१ अन्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपध्दतीची सुधारित खरेदी नियमपुस्तिकेतील परिच्छेद २.९.२ मध्ये नमूद केल्यानुसार शासन परिपत्रक दि.७/०६/२०२२ अन्वये गठीत प्रधान सचिव (इ.मा.ब.क.वि.) यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.२१/०६/२०२४ रोजी बैठकीत अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स यांचे उपयोगितेबाबत तसेच त्यांचे मानकाबाबत संचालक, शिक्षण (प्राथमिक), प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कडून अभिप्राय प्राप्त करुन पुढील कार्यवाही करण्याबाबतचा सर्वानुमते निर्णय घेण्यात आला.

४. उपरोक्त निर्णयानुसार, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तंगत चालविण्यात येणाऱ्या खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांमध्ये अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स बसविण्याच्या अनुषंगाने संचालक, शिक्षण (प्राथमिक), प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांनी उपरोक्त नमूद साहित्यांचे उपयोगितता तसेच मानके/विशिष्ट निकषांबाबत संदर्भ क्र.०६ अन्वये अभिप्राय दिलेले आहेत. प्राप्त अभिप्राय विचारात घेऊन ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स यांचे उपयोगितेबाबत राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीच्या दि.२२/०७/२०२४ रोजी प्रधान सचिव (इ.मा.ब.क.वि.) यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीत चर्चा करण्यात आली. सदर बैठकीत विजाभज प्रवर्गाच्या ९७६ आश्रमशाळांच्या शासनमान्य तुकडीनिहाय प्रत्येकी एक अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि एक गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स बसविण्याच्या अनुषंगाने आवश्यक ती पुढील कार्यवाही करण्याबाबतचा सर्वानुमते निर्णय घेण्यात आला.

५. उपरोक्त निर्णयानुसार, इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तंगत चालविण्यात येणाऱ्या विजाभज खाजगी अनुदानित आश्रमशाळांमध्ये प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रमशाळांतील इयत्तेची संख्या विचारात घेऊन एकूण ९७६ आश्रमशाळेंसाठी विभागामार्फत ग्रीन लेखन बोर्ड व त्यासोबत गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स पुरविणेबाबत मा.मंत्री (इ.मा.ब.क) यांनी निर्देश दिले आहेत. त्यानुसार ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी प्रशासकीय मान्यतेचे आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

इतर मागास बहुजन कल्याण विभागार्तंगत चालविण्यात येणाऱ्या एकूण ९७६ खाजगी अनुदानित विजाभज आश्रमशाळांच्या शासनमान्य तुकडीनिहाय प्रत्येकी एक याप्रमाणे अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स बसविण्याच्या अनुषंगाने रु.१०.५६ कोटी (अक्षरी दहा कोटी छपन्न लक्ष फक्त) (सर्व खर्च व सर्व करांसह) इतक्या रकमेच्या मर्यादेत खालील तक्त्यामध्ये नमूद साहित्य खरेदीस प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	बाब	प्रस्तावित देय नग संख्या
१.	Green writing bord Ceramic Steel Sheet with Green Vitreous enamelled Coating and Aluminium alloys side frame (६ *४ feet) (इयत्ता १ ली ते ७ वी साठी)	३७३६
२.	Green writing board Ceramic Steel Sheet with Green Vitreous enamelled Coating and Aluminium alloys side frame (८ *४ feet) (इयत्ता ८ वी ते १२ वी साठी)	१२५२
३.	Mathematical Drawing Box for Teachers writing on board with using of chalk picks, including standard aaccessories	४९८८

२. उपरोक्त नमूद साहित्य खरेदी करण्याच्या अनुषंगाने ई-निविदा (Bid) दाखल करण्यासाठी खालील अटींचे पालन करण्यात यावे.

१) राज्यातील खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमध्ये बसवावयाच्या अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स बाबतचे निकष (Specifications) संचालक, शिक्षण (प्राथमिक), प्राथमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्या तांत्रिक अभिप्रायानुसार असेल.

२) राज्यातील खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळा परिसरात बसविण्यात येणाऱ्या अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स या साहित्याचे संपूर्ण मालकी हक्क शासनाच्या इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाकडे राहतील. आश्रमशाळांना पुरवठा करावयाच्या अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स ही शासकीय मालमत्ता समजून त्याची देखभाल करण्याची जबाबदारी ही संबंधित आश्रमशाळेचे मुख्याध्यापक तसेच वसतिगृह अधिक्षक यांची राहील.

३) विजाभज प्रवर्गाच्या निवासी आश्रमशाळेच्या परिसरात अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स बसविण्याकरीता जागा उपलब्ध करुन देण्याची जबाबदारी संबंधित संस्थेची व मुख्याध्यापक यांची राहील.

३. आश्रमशाळांमध्ये पुरवावयाच्या अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्सची खरेदी प्रक्रीया खालीलप्रमाणे राबविण्यात येईल :-

- राज्यातील विजाभज प्रवर्गाच्या खाजगी अनुदानित निवासी आश्रमशाळांमध्ये पुरविण्यात येणारे अत्याधुनिक ग्रीन लेखन बोर्ड आणि गणितीय रेखाचित्र लेखन उपकरण बॉक्स हे "शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिका" याबाबत उद्योग उर्जा व कामगार विभागाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र. भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भा-III/उद्योग-४, दि. १ डिसेंबर, २०१६ मध्ये नमुद केलेल्या विहित कार्यपद्धती व तद्नंतर त्यानुषंगाने वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णयामधील विहीत अटी, शर्तीच्या अधीन राहून तसेच प्रशासकीय खरेदी समितीने विहीत खरेदी नियमावलींचे पालन करुन ई-निविदा राबवून खरेदीप्रक्रीया पुर्ण करण्यात यावी.
- प्रस्तुत ई-निविदेतील न्युनतम दरधारक (L-१) यांना उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या दि.१ डिसेंबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयासोबतच्या "शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियमपुस्तिकेत विहीत केलेली कार्यपध्दती तसेच शासनाचे प्रचलित नियम व Central Vigilance Commission (CVC) यांची मार्गदर्शक तत्वे विचारात घेऊन निविदा अंतिम कराव्यात.
- सदर किमंतीमध्ये DESIGN, SUPPLY (incl.transportation), INSTALLATION, व GST इत्यादी सर्व बाबींचा एकत्रितरित्या समावेश असेल, निविदाकार ई-निविदेमध्ये वरील बाबीसाठी वेगवेगळ्या किंमती दर्शविणार असल्यास संबंधित निविदा विचारात घेतली जाणार नाही.

४. सदर खरेदीबाबतचा खर्च "मागणी क्र. झेडजी-३, प्रधानशीर्ष-२२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास वर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण, २७७-शिक्षण, (०१) विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग यांचे कल्याण, (०१) (०२) अशासकीय संस्थाद्वारे विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी चालविण्यात येणाऱ्या निवासी आश्रमशाळांतील वसतीगृहातील सुविधा वाढविणे (कार्यक्रम) (२२२५ई८७५), २१-पुरवठा व सामग्री" या लेखाशिर्षातर्गत सन २०२४-२५ या वर्षात उपलब्ध होणाऱ्या तरतूदीमधून भागविण्यात येईल.

५. हा शासन निर्णय, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका,१९७८ भाग पहिला, उपविभाग ०२ मधील अनुक्रमाक-३ नियम क्र.०७ नुसार तसेच शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक-अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.३४/अर्थ-३, दि.०१/०४/२०२४ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारात निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्यात आला असून त्याचा सांकेताक २०२४०७२९१९२८०८४२३४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

KAILAS TARACHAND SALUNKE

Digitally signed by KAILAS TARACHAND SALUNKE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=OTHER BACKWARD BAHUJAN WELFARE DEPARTMENT, 2.5.4.20=2251a03d4696f35feb94e0a8547536fa68882bdecaaba93cee29502d225f6286, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=35C845457FD4B891124529DBD2192A0E21273AD7339A5CA3B170A0E91352CED7, cn=KAILAS TARACHAND SALUNKE
Date: 2024.07.29 19:43:03 +05'30'

(कैलास साळुंके)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२) मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
३) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
४) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५) मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६) मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७) मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८) मा.उप मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
९) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
१०) मा.मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११) प्रधान सचिव, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
१२) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई.
१३) महालेखापाल (लेखा परिक्षा),/ (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
१४)उपसंचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (प्रादेशिक) (सर्व)
१५)सहायक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग (सर्व)
१६) लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा व निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
१७) उप सचिव (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८) उप सचिव (का-१४१३) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९) उप सचिव (व्यय-१४) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२०) कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१) निवडनस्ती (विजाभज-१)..